

Baltijas jūrā sabojāti gāzesvadi

Dānijas varasiestādes konstatējušas trīs noplūdes no gāzesvadiem "Nord Stream" un "Nord Stream 2", kas no Krievijas stiepjas līdz Vācijai, un premjerministre paziņojusi, ka šīs noplūdes radītas tīši.

Divas no noplūdēm atrodas "Nord Stream" gāzesvadā uz ziemeļaustrumiem no Bornholmas salas Baltijas jūrā, bet vēl viena konstatēta "Nord Stream 2" uz dienvidaustrumiem no šīs salas. "Nord Stream" noplūdes atrodas Dānijas un Zviedrijas teritoriāla-

jos ūdeņos, bet "Nord Stream 2" noplūde atrodas Dānijas teritoriālajos ūdeņos. Neviena no šiem gāzesvadiem šobrīd nedarbojas, tāpēc šie incidenti neietekmē gāzes piegādes Eiropai.

Dānijas premjerministre Mete Frederiksena paziņojusi, ka noplūdes no gāzesvadiem radušās tīšas rīcības, nevis negadījuma rezultātā. "Šobrīd varasiestādes ir nonākušas pie skaidra novērtējuma, ka tās bija tīšas darbības. Tas nebija negadījums," žurnālistiem pavēstīja Frederiksena. "Pašlaik

nav informācijas, ka aiz tā varētu stāvēt." Tikmēr Ukrainas prezidenta biroja vadītāja padomnieks Mihailo Podoļaks paudis uzskatu, ka "Nord Stream" avārija ir Krievijas plānots terorakts, Maskavai šādi pirms ziemas cenšoties sēt paniku Eiropas Savienībā. Šajā kontekstā viņš vērsies pie Ukrainas starptautiskajiem partneriem, īpaši Vācijas, ar aicinājumu pastiprināt militāro palīdzību Ukrainai. Novērojumu stacijas Zviedrijā un Dānijā reģistrējušas spēcīgus zemūdens sprādzienus,

pirms tika atklātas noplūdes no "Nord Stream" gāzesvadiem. Noplūdes no gāzesvadiem, kas nedarbojas, taču ir pilni ar gāzi, ilgs vismaz nedēļu, kamēr nebeigsies izplūstošais metāns zemūdens cauruļvados. Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs paziņojis, ka "Nord Stream" sabotāža ir klasificējama kā visnopietnākais drošības un vides incidents Baltijas jūrā. Latvijas atbildīgās iestādes pastiprinājušas drošības pasākumus enerģētikas pārvades infrastruktūras sektorā.▶

ĪSUMĀ

Latvija. Ar Tieslietu ministrijas sagatavoto likumprojektu plānots pārsaukt vismaz 98 vietvārdus, kuri asociējas ar komunistiskā režīma slavināšanu. "Publiskās atmiņas centra" pārstāve Kristīne Jarinovska uzsvēra, ka vietvārdi tāpat kā monumenti ir propagandas sastāvdaļa, un pauda nožēlu, ka, piemēram, krievu dzejnieks Aleksandrs Puškina tiek slavināts vairāk nekā Aspazija vai citas latviešu kultūrai nozīmīgas personas. Kā piemēru Jarinovska min arī Daugavpils mēra Andreja Elksniņa izteikumus, ka ielu nosaukumi pilsētā netiks mainīti, jo "pilsētā ir bagāta vēsture". Viņš ieskatā šāda rīcība nav pieļaujama un šādi lēmumi turpina padomju varas propagandu. Izmaksas par vietvārdu izmaiņām pašvaldībās plānots segt no valsts budžeta, lai netiktu izmantoti aizbildinājumi par līdzekļu nepietiekamību.

Irānas policija vērsīsies pret protestētājiem ar visu savu spēku, paziņojusi Irānas policijas vadība. Protestus Irānā izprovocēja 22 gadus vecās Mahsas Amini nāve policijas apcietinājumā 16. septembrī. Protestos gājuši bojā vismaz 76 cilvēki. Varasiestādes paziņoja, ka aizturēti vairāk nekā 1200 cilvēki, tai skaitā aktīvisti, žurnālisti un juristi. Irāna arī noraidījusi Eiropas Savienības kritiku par protestu apspiešanu un paziņojusi par speciālo tiesu izveidošanu protestētāju tiesāšanai.

Vācijas kanclers Olafs Šolcs paudis atbalstu patvēruma piešķiršanai Krievijas pilsoņiem, kas bēg no iesaukšanas armijā un nosūtīšanas karot uz Ukrainu. "Protams, viņiem vispirms jāiztur drošības pārbaude, lai mēs zinām, ko ielaižam valstī," viņš piebilda. Iepriekš Vācijas valdība paziņoja, ka vēlas panākt Eiropas līmeni kopīgu nostāju attiecībā pret šiem Krievijas pilsoņiem. Desmitiem tūkstoši Krievijas pilsoņu bēg no savas valsts pēc tam, kad Krievijas prezidents Vladimirs Putins 21. septembrī izsludināja daļēju mobilizāciju. Uz Krievijas sauszemes robežām ar ārvalstīm ir izveidojušas garas automobiļu rindas.

ŠAJĀ DIENĀ

29. septembrī

1547. Dzimis spāņu rakstnieks Migels de Servantess.

1916. Amerikāņu magnāts Džons Rokfellers kļuva par pirmo miljardieri.

1923. Lielbritānija ar Tautu Savienības mandātu sāka pārvaldīt Palestīnu.

1954. 12 Eiropas valstis parakstīja konvenciju par Eiropas organizācijas kodolpētījumiem CERN izveidošanu.

2020. Jaunā koronavīrusa upuru skaits pasaulē pārsniedza 1 000 000.

SAGATAVOJIS INTS GRASIS

Latvija spētu "pārziemot"

Latvijai pietiktu dabasgāzes iedzīvotāju patēriņam un drošas sistēmas darbības nodrošināšanai arī tad, ja šajā ziemā Baltijas valstis tiktu atslēgtas no Krievijas elektroenerģijas tīkla, vakar Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē teica Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks enerģētikas jautājumos Edijs Šaicāns.

Sistēmas pārvades operatora AS "Augstsprieguma tīkls" valdes loceklis Gatis Junghāns minēja – ja Baltija tiktu atvienota no Krievijas tīkla, tas prasītu lielāku elektroenerģijas ģenerācijas daudzumu no termoelektrocenrālēm, tāpēc būtu vajadzīgs papildu gāzes apjoms, kas Baltijas reģionā varētu būt septiņas līdz 10 teravatstundas (TWh). Latvijai varētu būt jānodrošina apmēram

puse no šī daudzuma. Šaicāns skaidroja, ka šīs 3,5 līdz piecas TWh nav papildu apjoms, bet gan daudzums, kas nepieciešams TEC darbināšanai un sinhronizācijai.

Latvijas patēriņam šajā ziemā, ņemot vērā plānotos taupības pasākumus, varētu būt nepieciešamas apmēram 6,9 TWh dabasgāzes. Šeit ierēķināts gana augsts TEC noslogojums, tāpēc sinhronizācijai varētu būt vajadzīga papildu viena TWh, tātad kopā – 7,9 TWh dabasgāzes. Pašlaik Inčukalna pazemes gāzes krātuvē ir 12 TWh dabasgāzes, no kurām 5,7 TWh ir Latvijas tirgotājiem piederošas. No pārējām 6,7 TWh daļa arī tiek tirgotā Latvijā. Tāpat līdz gada beigām noslēgti līgumi par piegādēm vēl 1,5 TWh apmērā, bet 2023. gada pirmajā ceturksnī plānotas dabasgāzes piegādes vēl 2 TWh apmērā.▶

Pierobežas novados ārkārtējā situācija

Saistībā ar Krievijā sāktu mobilizāciju Latvijas valdība nolēmusi līdz decembrim izsludināt ārkārtējo situāciju vairākos Krievijas pierobežas novados un slēgt vienu no robežšķērsošanas vietām. **Ārkārtējā situācija izsludināta Alūksnes, Balvu un Ludzas novadā. Ņemot vērā pastiprinātu nelegālās imigrācijas spiedienu no Baltkrievijas puses, Latvijas valdība jau pērn Ludzas, Krāslavas, Augšdaugavas novadā, kā arī Daugavpilī izsludināja ārkārtējo situāciju.** Līdz šim tā vairākkārt pagarināta – patlaban līdz 10. novembrim.

Nolēmts arī slēgt Pededzes robežšķērsošanas vietu, bet Valsts robežsardzei jāveic pastiprinā-

ta Latvijas un Krievijas robežas uzraudzība un pastiprināta ieceļojošo Krievijas pilsoņu robežpārbaude.

Iekšlietu ministrs Kristaps Eklons norādīja, ka situācija uz robežas ar Krieviju un Baltkrieviju saglabājas stabila un mierīga un viss tiek pilnībā kontrolēts, tomēr Krievijā notiekošais liek rīkoties izlēmīgi un savlaicīgi, ņemot vērā iespējamus riskus.

Pēc Krievijas lēmuma par daļējās mobilizācijas izsludināšanu ir novērojams, ka liels skaits Krievijas pilsoņu vēlas izceļot no valsts. Līdz ar to pastāv iespējamība, ka strauji var mainīties situācija arī robežšķērsošanas vietās, kuras izveidotas uz Latvijas un Krievijas robežas.▶

Nosoda rezultātus

Eiropas Savienība nosoda nelegālos pseidoreferendumus, kurus Krievija sarīkojusi okupētajās Ukrainas teritorijās, un to falsificētos rezultātus, paziņojis ES augstākais pārstāvis ārlietās un drošības politikā Žuzeps Borels. Arī Eiropadomes prezidents Šarls Mišels uzsver, ka ES tos neatzīst. NATO ģenerālsēkretārs Jenss Stoltenbergs nodēvēja Maskavas organizētos balsojumus par kļūdu starptautisko tiesību pārkāpumu, kam nav leģitimitātes. Krievu okupanti apgalvo, ka pievienošanās Krievijai atbalstījuši teju visi balsošanas farsa dalībnieki.

Ja Krievija mēģinās uz okupētajās teritorijās rīkoto pseidoreferendumu pamata tās anektēt, tas nozīmēs jebkādu sarunu izbeigšanu ar Maskavu, uzrunā ANO Drošības padomē paziņoja Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis. Viņš sacīja, ka ir tikai viens ceļš, kā novērst šādas Krievijas darbības: izslēgt to no visām starptautiskajām organizācijām vai apturēt tās dalību.▶

FOTOFAKTS

Agrāk nekā ierasts, Venēcijā sākušies rudens plūdi "Aqua alta". Pagaidām ūdens līmenis vēl ir pārāk zems, lai tiktu iedarbināta aizsardzības sistēma, bet pietiekami augsts, lai nodarītu bojājumus, piemēram, Sv. Marka bazilikai.

FOTO – AFP/LETA